

מבשר טוב

דרשת סליחות

מוצאי יום מנוחה

תשס"ט

ירושלים

מאמר

שתמליכוני עליכם - שתהיו ראויים למלוכה שלי

א

אמירת הסליחות וענינו

עומדים אנו עתה בעזת"ת לומר ולבקש סליחה ומחילה מעם הבורא יתברך שמו על כל מה שעבר במשך השנה שעברה עלינו, בדברים שלא התנהגנו בהם כתורה וכמצוה, ובהנהגה שלא היתה כרצונו יתברך.

וענין בקשת הסליחות מבואר ונפסק בשו"ע או"ח [סימן תקפא א]: "נוהגים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים מראש חדש אלול ואילך עד יום הכפורים: הגה ומנהג בני אשכנז אינו כן אלא מראש חדש ואילך מתחילין לתקוע אחר התפלה שחרית ויש מקומות שתוקעין ג"כ ערבית, ועומדים באשמורת לומר סליחות ביום א' שלפני ר"ה ואם חל ראש השנה ב' (או) ג' אז מתחילין מיום א' שבוע שלפניו (מנהגים)". עכ"ל.

ובפשטות, ענין הסליחות הוא חלק ממצות התשובה, לשוב על העוונות והפשעים, אמנם נראה דמדלא נקרא ענין זה בשם "תשובה" או "תפילה" אלא בשם "סליחות", שיש בזה גם כן ענין נוסף של בקשת סליחה לאו דוקא על עוונות ופשעים, אלא אף על ההנהגה הכללית בכמה וכמה ענינים שאינם בגדר עברות ממש, וכמו שיתבאר להלן אי"ה.

עוד שומה עלינו להתבונן בהא דהוקדם ענין הסליחות לפני יום ראש השנה, שנראה מזה שהוא הקדמה והכנה לקראת היום הזה, ויש להבין מהו ענין ההכנה בזה.

ב

ענין ר"ה שתמליכוני עליכם - שתקבלו לעשות רצון השי"ת

והנראה בזה בהקדים דברי הגמרא במסכת ראש השנה [דף לד ע"ב] דמבואר שם ענין היום הזה: "אמר הקדוש ברוך הוא, אמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיבא לפני זכרוניכם לטובה ובמה בשופר".

ומלכיות דראש השנה הוא עיקר ושורש היום דראש השנה, שבו ממליכים בני ישראל את השי"ת למלך מידי שנה בשנה, ומלכותו ברצון מקבלים עליהם, שיהיה הוא מלכנו ואנחנו עבדיו.

ואף שיש גם את ענין הזכרונות שהוא בשביל שיעלה זכרונו לפניו לטובה, מכל מקום עיקר הכל הוא ההמלכה, ואפשר שעל ידי ההמלכה כראוי זה מועיל שיעלה הזכרון לטובה להפקד בדבר ישועה ורחמים.

וגם יש לומר שעל ידי שהזכרון עולה לפניו לטובה, זה מועיל שירצה בו השי"ת ויסכים להיות מלך שלו, ובזה יכול שפיר להמליך השי"ת עליו, דהא בהא תליא, וכמו שיתבאר בעז"ה.

ואיך ממליכים אותו להיות מלכנו, דבר זה מבואר בדברי אא"ז בספה"ק דברי בינה [ריש פרשת נצבים אות א], וז"ל: "ראשיכם רומז לראש השנה: שאז מקבלים ישראל עליהם מלכותו יתברך על כל ימות השנה, שהוא על ידי קדושת המחשבה שבראש. שבאם מקבל עליו האדם מלכותו יתברך באמת, ומקשר מחשבתו ורצונו לקדושת מחשבה

העליונה - על ידי זה ממשיך עליו כח מלכותו יתברך, לבלתי יהיה לו שום נטיה מרצונו יתברך. וזה ראשיכם, שרומז לראש השנה, שהוא 'כח המחשבה' על כל ימות השנה", עכ"ל"ק.

מבואר בדברי קדשו, דעל ידי קדושת מחשבות הראש שמקשר בימי ראש השנה שאז מתחדש השנה, ומקשר אז מחשבותיו ורצונותיו לקדושת מחשבה עליונה, על ידי זה זוכה להמשיך עליו כח מלכותו יתברך על כל השנה, ומוסיף ומבאר "לבלתי יהיה לו שום נטיה מרצונו יתברך", והיינו דבשביל קבלת מלכותו אין מספיק מה שמקיים דברי התורה והמצוות וכל הדינים המבוארים בשולחן ערוך, אלא אף צריך שיקבל עליו לעשות את רצון השי"ת, אף מה שאינו מצוה עליו בפירוש, עד שלא יהיה לו שום נטיה מרצון ה'.

דיסוד קבלת עול מלכות שמים הוא שיקבל לעשות רצונו ולעשות נחת רוח לפניו בכל האופנים והמצבים, ולהשתדל ולהתאמץ בכל כוחו לבקש ולדעת מהו רצון השי"ת מאתו, אף בדברים שאינם כתובים בפירוש.

ונבין ענין זה ביותר על פי מעשה שמספרים שהיה אצל הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בעת הסתלקותו מן העולם ועלה לעולם העליון לפני בית דין של מעלה, ושאלוהו אם עסק בתורה ותפילה וגמילות חסדים בחיים חיותו בזה העולם, ועל כולם השיב בשלילה, ואמרו לו אם כן דינך להיות נידון באש הגיהנום והראוהו להיכן הוא צריך לילך, מיד רץ בכל כוחו לגיהנום לקיים פסק דינו, וכיון שהגיע ונכנס לאותו מקום מצא עצמו עומד בגן עדן, ושאל הזוהר מה שאומרים שכאן הוא עולם האמת?, ונעשה שם שחוק גדול בשמים.

והביאור בסיפור זה, שזה הוא עבודת הצדיקים בכל הדורות המשתדלים ועובדים בכל כוחותיהם לעשות רצונו בלבב שלם, ורצים אחריו בבצעי המים כדי לעשות נחת רוח לפניו, ואפילו שלפעמים הם סובלים מזה ייסורים גופניים ונפשיים אין שום דבר עומד נגד רצונם לעבדו יתברך, ולכן אף כששמע שצריך להיות נידון בגיהנום מיד רץ לשם בכל כוחו כיון שזה הוא רצון השם, ושש ושמח לעשות רצון קונו וצורו, ואנשים אחרים שאין משתדלים לעשות רצון השם אף שהיה נפסק עליהם לילך לגיהנום והיו מוכרחים לילך לשם, מכל מקום לא היו רצים לשם אלא הולכים בעצלתיים.

אמנם הצדיקים הקדושים לא משנה להם הדברים והאופנים בהם יוכלו לעשות רצון השי"ת, והעיקר אצלם הוא לעשות רצונו יתברך שיהיה לנחת רוח לפניו, וכמו שהיה אצל"ה היהודי הקדוש זי"ע נוהג לומר לפני התפילה: "רבנו של עולם! אפילו אם תפיל אותי לשאול תחתיות, גם משם אעבוד אותך בכל לבבי נפשי ומאודי.

וזוהו היסוד הראשון שיש לדעת כשהולכים להמליך השי"ת למלך עלינו, שיש לקבל על עצמנו לא רק לקיים כל מה שכתוב מפורש בתורה ומה שמצוה עלינו בהדיא, אלא אף לעשות רצונו, בלא לעשות שום חשבונות אם זה נוגע לו, ומה שיהיה לו מזה, וכמו שנתבאר.

ויש בזה כמה וכמה דרגות, וכמו שבעולם המלאכים ישנם הרבה מדרגות זה למעלה מזה שרפים ואופנים וחיות ואופני הקודש וכו' וכו', שכל אחד יש לו דרגת קירוב אחרת להשי"ת וכל אחד מחיצה לעצמו, ואין אחד יכול להיכנס לפניו ממחיצת חברו, כמו כן בענין המלכת השי"ת יש כמה וכמה מדרגות חלוקים לאין מספר שאין דומים זה לזה, והכל תלוי לפי הדרגה שמקבל על עצמו את עול מלכותו יתברך, וכל אחד צריך להשתדל לקבל המלכות כפום דרגה דיליה.

דישנה בחינה שהוא מצבאות ה', שהוא חייל וחלק מהצבא של השי"ת, וגם בצבא עצמו יש כמה וכמה דרגות, כמו שיש חיל "קומנדו" וכדומה.

ויש בחינה של "אם כעבדים", היינו שמקבל על עצמו עול מלכות שמים בהכרח ולא ברצון ואהבה ובההשתוקקות לעשות רצון השי"ת אלא כעבד שהוא מוכרח לעשות רצון אדונו. ויש בחינה של "אם כבנים", שהוא בן להשי"ת ולא רק אדם צדדי, והוא משהו אחר לגמרי, וצריך שיקבל המלכות כפי דרגתו הראויה.

על כל פנים, מתבאר מדברי אצל"ה בספה"ק דברי בינה, דיסוד קבלת עול מלכות שמים אינה כקבלת עול של מלכות בשר ודם שכל הקבלה הוא לקיים ציווי ופקודותיו של המלך, אמנם בקבלת עומ"ש אזי מקבל על עצמו לקיים רצון השי"ת אפילו בלא פקודה וציווי, אלא לעשות כל דבר שיודע בו שכך הוא רצון השי"ת, ושיעשה לו נחת רוח בזה,

והוא חלוק לגמרי ביסודו מקבלת עול מלכות בשר ודם, ועלינו לדעת זאת עתה לפני ראש השנה ולקבל על עצמו עול מלכות שמים דייקא, שהרי זה היסוד דראש השנה "שתמליכוני עליכם".

ג

חיוב התבוננות האדם בעצמו לראות אם הוא בבחינה שהשי"ת ירצה למלוך עליו

אך זאת יש לדעת ולהתבונן, שכמו בכל צבא שבכל מדינה ומדינה, כל אדם הרוצה להתקבל להיות שם חבר וחייל מן השורה, מוכרח הוא לעבור לפני זה מבחני קבלה לבדוק אם הוא ראוי להימנות עמהם, ובודקים את מצבו הגופני אם אינו חלש ואינו בעל מום, וכמו כן בודקים את מצבו הנפשי אם הוא בר דעת ואם יכול לעמוד בקשרי מלחמה וכדומה, ואף על פי שהוא רוצה בכל מאודו להיות חייל בצבא, מכל מקום לא די ברצון הזה אלא אף גם זאת צריך שהצבא ומפקדיו ירצו בו גם כן, כי אף על פי שצריך צבא גדול, אבל לא כל אחד יכול להיות שם, וצריך תנאים מיוחדים להיות ראויים לכך.

כמו כן מלכותא דרקייעא היא כעין מלכותא דארעא, ולא כל הרוצה ליטול את השם להיות נמנה מעבדי ונתיני המלך מלכו של עולם, ולהחשב בין צבאותיו יתברך, יכול להיות ראוי לזה, ואף אם ירצה בכל מאוד להמליכו ולקבל עליו עול המלכות ולעשות אף את רצון השם יתברך, מכל מקום לא תמיד רוצה המלך בכך.

ולפעמים נמצא האדם במצב כזה שלא רק שאין השי"ת רוצה בו אלא אף שונאו רח"ל ואינו רוצה להיות עמו במחיצתו, ובאופן כזה בודאי לא שייך כל שיזכה להיות נמנה עם עבדי המלך, שהרי אין השי"ת רוצה כלל להיות המלך שלו.

ויש בענין זה הרבה מקורות בדברי חז"ל כל מיני ענינים ודברים שהנכשל בהם אזי הקב"ה שונאם, ולפעמים לא רק שהוא שונאם אלא אף אינו רוצה להיות עמם במחיצתם ביחד בכפיפה אחת ואף על פי שמלא כל העולם כבודו, מכל מקום מסלק עצמו מהם, ונאמר כמה מהם.

א. במסכת שבת [דף קמט ע"ב]: "ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר בכה ויצא הרוח ויעמוד לפני ה' ויאמר אני אפתנו וגו' ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן ואמרינן מאי רוח א"ר יוחנן זה רוחו של נבות ומאי צא אמר רב צא ממחיצתי ודילמא התם היינו טעמא דכתיב דובר שקרים לא יכון", הרי שישנה בחינה מסויימת שאם נמצא במצב כזה הקב"ה מגרשו ממחיצתו.

ב. עוד מצינו כתוב מפורש [ישעיה סא ח]: "כי אני ה' אהב משפט שונא גזל בעולה ונתתי פעלתם באמת וברית עולם אכרות להם".

ג. במסכת דרך ארץ רבה [פרק ראשון]: "הנושא אשה ההוגנת לו אליהו נושקו והקב"ה אוהבו והנושא אשה שאינה הוגנת לו הקב"ה שונאו ואליהו רצעו אוי לו לפוסל את זרעו ולפוגם את משפחתו",

ד. בגמרא פסחים [קיג ע"ב]: "שלשה הקדוש ברוך הוא שונאן המדבר אחד בפה ואחד בלב והיודע עדות בחבירו ואינו מעיד לו והרואה דבר ערוה בחבירו ומעיד בו יחידיו".

ה. בגמרא נדה [טז ע"ב]: "אמר רבי שמעון בן יוחאי ארבעה דברים הקדוש ברוך הוא שונאן ואני איני אוהבן הנכנס לביתו פתאום ואצ"ל לבית חבירו והאוחז באמה ומשתין, ומשתין מים ערום לפני מטתו והמשמש מטתו בפני כל חי".

ו. בגמרא סנהדרין [דף קו ע"א]: "אלהיהם של אלו שונא זימה הוא", ולא דוקא העושה מעשי זימה אלא אף מי שיש לו שייכות לענינים אלו בהרהור ומחשבה.

ז. בספרא [קדושים ח ה]: "לא תעשו עול במשפט אם לדין כבר הדין אמור אם כן למה נאמר לא תעשו עול במשפט במדה ובמשורה מלמד שהמודד נקרא דין שאם שיקר במידה קרוי עוול שונאוי ומשוקץ חרם ותועבה וגורם לחמשה דברים מטמא את הארץ ומחלל את השם ומסלק השכינה ומפיל ישראל בחרב ומגלה אותם מארצכם".

ח. עוד כתוב במקרא [משלי ו טז / יט]: "שש הנה שנה ה' ושבע תועבת נפשו: עינים רמות [היינו, שמסתכל על השני במבט מתנשא מלמעלה למטה], לשון שקר [וכשאין אומרים אמת זה גם כן בגדר שקר], וידיים שפכות דם נקי [ולשפוך דמו של אדם אין צריך דוקא עם סכין וכדומה, אלא אפשר אף בדיבור ובאופנים אחרים כידוע]; לב חרש מחשבות און [היינו, שחושב כל הזמן מחשבות איך להציק ולהרע לשני ולהפילו ברשתו], רגלים ממהרות לרוץ לרעה: יפיח כזבים עד שקר ומשלח מדנים בין אחים" [שגורם בפעולותיו ובמעשיו כל מיני סכסוכים ומחלוקות בין אדם לחבירו].

הלום ראינו כמה וכמה בחינות שהקב"ה שונאם, ואם כן בודאי שאינו רוצה להיות מלך על אדם שהוא שונא אותו, ואינו חפץ כלל במה שממליך אותו.

ט. עוד שנינו בתוספתא [שבועות ג ה]: "חנניא בן חכינאי אומר [ויקרא ה כא]: וכחש בעמיתו אין אדם כופר בעמיתו עד שכופר בעיקר. פעם אחת שבת ר' ראובן בטבריה מצאו פלוספוס אמר לו איזה הוא שנוי שבעולם, אמר לו זה הכופר במי שבראו".

והיינו, מי שהוא כופר בטובתו של מקום, הקב"ה שונאו, ואדם כזה אזי פשוט הוא ללא ספק שאף אינו ממליך את השי"ת בפנימיות לבו, שהרי הוא מלא בטענות ומענות על הקב"ה מדוע אינו נותן לו מספיק כפי שנראה לו שמגיע לו, ואדם כזה יכול להגיע בסופו של דבר לאותה בחינה שיהיה חס ושלוש יודע את רבונו ומתכוין למרוד בו, ולא רק שלא ימליכנו עליו.

י. ובמדרש [בתי מדרשות חלק ב - מדרש אותיות רבי עקיבא השלם נוסח א - אות ח]: שאין שונא להקדוש ברוך הוא אלא מי שיש בו גסות הרוח, ואין אוהבו אלא מי שאין בו גסות הרוח, שנאמר (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. לכך נאמר כי רם ה' ושפל יראה וגו'. ומהו וגבה ממרחק יידע, שני יודי"ן למה, מלמד שאמר הקדוש ברוך הוא כל אדם שיש בו גסות הרוח מעלה אני עליו כאלו מקללני בשני עולמות, שאין ב' יודי"ן הללו אלא אחד בעולם הזה ואחד לעולם הבא.

וענין זה של גסות הרוח אינו איזה עבירה בפועל אלא שמתנהג בגסות ובחוסר עדינות הנפש, והקב"ה ממש שונאו עבור זה.

יא. וישנה עוד בחינה שלא זו בלבד שהקב"ה שונאו, אלא אף אינו רוצה להיות עמו בכפיפה אחת, וכדאיתא בגמרא סוטה [ה ע"א]: "אמר רב חסדא ואיתימא מר עוקבא כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם, שנאמר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל, אל תקרי אותו אלא אתו לא אוכל, איכא דמתני לה אמספרי לשון הרע שנאמר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית".

וכעין זה בגמרא ערכין [טו ע"ב] "אמר רב חסדא אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם שנאמר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל אל תיקרי אותו לא אוכל אלא אתו לא אוכל ואיכא דמתני לה על גסי הרוח".

וכהנה וכהנה איתא רבות בדברי חז"ל, וחלק גדול מדברים הנ"ל אי אפשר אפילו להגדירם בגדר עבירה ממש, ומכל מקום מי שנוהג בדברים אלו אזי נאמר על כך שהקב"ה שונאו, ובחלק מהם אף אינו רוצה לדור עמו בעולם, ואם כן הרי דבר פשוט הוא שאין הקב"ה רוצה להיות מלך על אדם כזה, ולא יעזור לו במאומה ואפילו אם ירצה בכל מאוד להמליך את הקב"ה עליו ביום ר"ה.

ובעמדנו עתה להתכונן לקראת יום הכתרת המלך וקבלת עול מלכותו שומה עלינו להתבונן בדברים אלו אם אין אנו חלילה לקויים בדברים אלו, כי אז לא יחפוץ השי"ת באיש כזה להיות עליו ממשלת מלכותו, ולא יועיל לו מאומה אף אם ירצה בכל מאוד לקבל עול מלכות שמים, מכיון שהקב"ה שונאו.

להשתדל להיות מאותם אנשים שהקב"ה אוהבם

ומאידך חזינן בדברי חז"ל כמה וכמה דברים שהעושה אותם ונוהג בהם אזי הוא מאותם האנשים שהקב"ה אוהבם, ונביא בזה חלק מדברים אלו.

א. בגמרא שבת [סג ע"א]: "אמר רבי אבא אמר רבי שמעון בן לקיש שני תלמידי חכמים המדגילים זה לזה בהלכה **הקדוש ברוך הוא אוהבן** שנאמר ודגלו עלי אהבה אמר רבא והוא דידיעי צורתא דשמעתא והוא דלית להו רבה במתא למיגמר מיניה".

ב. ובגמרא פסחים [קיג ע"א] מובא עוד כמה דברים שכל אחד צריך לבדוק ולבחון עצמו היטב מה היטב מה מצבו ומעמדו בדברים אלו: "**שלשה הקדוש ברוך הוא אוהבן** מי שאינו כועס [פירוש, שיכול להתאפק אף כשאין הולך הכל כרצונו, ולא עולה לו הדם בראש בצועק בכל עת שאדם מכעיסו], ומי שאינו משתכר ומי שאינו מעמיד על מדותיו".

ג. במדרש תנחומא [עקב ג]: "בזכות שאתם ממעטין את עצמכם לפני **לפיכך אני אוהב אתכם** שנאמר (שם) אהבתי אתכם אמר ה' וגו' ואת עשו שנאתי וגו'".

ד. בגמרא גיטין [לו:]: "תנו רבנן הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואין משיבין עושין מאהבה ושמחין ביסורין עליהן הכתוב אומר **ואוהביו** כצאת השמש בגבורתו".

והשמחה בייסורים הוא משום שיודע שעל ידם יזכה לכפרת עוונותיו וינצל מייסורי הגיהנם הקשים פי כמה וכמה, ומבין ויודע שהכל הוא לטובתו ולהנאתו, ומשום כך אין לו שום טענות וטרוניות כלפי מעלה, וזה גורם שיהיה נכלל בכלל אוהבי ה', ואם הוא במדרגת אוהב ה' אזי בודאי שגם הקב"ה אוהבו.

ובמדרש [שמו"ר א א] מבואר יותר מזה, שאין הקב"ה מייסר את האדם אלא אם כן אוהבו: "ואוהבו שחרו מוסר זה **הקב"ה על שאהב את ישראל** דכתיב (מלאכי א) אהבתי אתכם אמר ה' שהוא **מרבה אותן ביסורין** אתה מוצא שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכלם לא נתנם להם אלא על ידי יסורין התורה וארץ ישראל וחיי עוה"ב",

וכמש"כ בספר סגולות לכפרת עוון מרבי אליעזר אזכרי [סגולה רביעית]: "אמרו רז"ל כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, שנאמר נושא עון ועובר על פשע, למי נושא עון למי שעובר על לפשע. לכן יוכיח האדם את נפשו ויאמר לו, למה תסבול יסורים בעולם הזה ובגיהנם על עונותיך, הלא טוב לך לסבול חרפת אנוש וגידופיו ולא תענה, ותשמח ביסורים אלו, כי תעלת רפואה הם לנפשך, זרח בחשך אורך".

וממשיך לבאר את דברי הגמרא הנ"ל: "כמו שאמרו רז"ל, הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתם ואינן משיבין עושין מאהבה ושמחים ביסורים עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, פירש החסיד ששלש מדרגות דבר התנא, זו למעלה מזו. ראשונה, מי ששומע חרפתו ומשיב, אבל אינו מעליב את חבירו בתשובתו. [פירוש, משיב הוא שאין הדברים נכונים וכדומה], שנית, שאינו משיב כלל, אך לבו מר לו בקרבו. שלישית, ששמח ביסורין, הם הדברים של חרפה אשר שמע, אולי גם ה' יכפר עונותיו".

ובספה"ק תפארת שלמה מביא בשם הרה"ק שהכפרה היותר גדולה לאדם הוא כשיש בידו לנקום בחברו על מה שציער אותו והזיק לו, והוא מונע עצמו בשעה זו ואינו נוקם, עיי"ש. ועלינו לדעת זאת, ואשרי מי שמקיים בפועל דברים אלו, ובפרט לפי מה דמשמע מדבריו שזוהי הכפרה היותר גדולה שיכול להיות לאדם על עוונותיו, ובזה מקיים בשלימות המצות ל"ת דלא תקום.

על כל פנים חזינן כמה וכמה דברים שהעושה אותם אזי הקב"ה אוהבו, וכן יש בעוד מקומות בחז"ל כמה דברים מעין זה, ובעמדנו עתה לפני קבלת עול מלכותו עלינו מחדש, מוטלת החובה על כל אחד לראות ולהתבונן ולהשתדל בכל מאוד שיהיה מאותם אנשים שהקדוש ברוך הוא אוהבם, ולא חס ושלום מאלו שהקב"ה שונאם, ואז נוכל להמליך הקב"ה עלינו כראוי מאחר שגם הקב"ה יחפוץ למלוך עלינו.

כי מי שהקב"ה אוהבו, אזי בודאי יש לו עזר וסיוע ממעל שיוכל להמליך עליו השי"ת למלך, שהוא דבר שאינו פשוט וקל כלל וכלל, וכמו שביארנו בריש דברינו שצריך להיות בקרבו רצון אמיתי לעשות מה שהשי"ת רוצה ממנו בכל

האופנים והמצבים, בכל לבבו נפשו ומאודו, וצריך לזה הרבה סייעתא דשמיא כדי שיוכל לזכות לזה, וכאמור, אם הקב"ה אוהבו אזי בודאי יזכה לקבל משמים את הסיוע והעזר הנצרך לכך.

ה

לבדוק עצמו אם אינו בכלל מחלל שם שמים

ענין נוסף שצריך אדם לבחון את עצמו לפני שהולך לקבל עול מלכותו, וללא ספק דכשאינו מתנהג כראוי בענין זה אזי אין הקב"ה רוצה למלוך עליו ואפילו אם ירצה בכך בכל מאודו, שהרי בהתנהגותו הוא מחלל את כבוד מלכותו יתברך בעולם, ואם כן הרי זה פשוט שאין השי"ת רוצה למלוך על אדם כזה.

דהנה, איתא בגמרא יומא [דף פו ע"א]: "שאל רבי מתיא בן חרש את רבי אלעזר בן עזריה ברומי, שמעת ארבעה חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש, אמר וכו'. אבל מי שיש חילול השם בידו, אין לו כח בתשובה לתלות ולא ביום הכפורים לכפר ולא ביסורין למרק אלא כולן תולין ומיתה ממרקת שנאמר ונגלה באזני ה' צבאות אם יכפר העון הזה לכם עד תמותון.

היכי דמי חילול השם, אמר רב: כגון אנא, אי שקילנא בישראל מטבחה ולא יהיבנא דמי לאלתר. אמר אביי: לא שנו אלא באתרא דלא תבעי, אבל באתרא דתבעי לית לן בה. אמר רבינא ומתא מחסיא אתרא דתבעי הוא. אביי כדשקיל בישראל מתרי שותפי, יהיב זוזא להאי וזוזא להאי, והדר מקרב להו גבי הדדי ועביד חושבנא. רבי יוחנן אמר: כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין. יצחק דבי רבי ינאי אמר: כל שחביריו מתביישין מחמת שמועתו, (היינו חילול השם) [היכי דמי], אמר רב נחמן בר יצחק: כגון דקא אמרי אינשי שרא ליה מריה לפלניא.

הרי מבואר דעל ענין חילול ה' אין מועלת תשובה, אלא תשובה וייסורים ויוה"כ תולים ומיתה ממרקת, ואף על פי שכבר נתבאר [שיעורי מבש"ט] שגם בזה יש דברים מסויימים שיכולים להועיל לכפרה, מכל מקום עדיין צריך תשובה חזקה לזה, וסתם תשובה אין מועיל לו, וענין חילול ה' הוא אצל כל אחד ואחד לפי מדרגתו וכמבואר שם בגמרא דברי האמוראים לפי מדרגותיהם.

ומבואר שם עוד בהמשך דברי הגמרא בביאור ענין חילול ה': אביי אמר, כדתניא: ואהבת את ה' אלהיך. שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים, ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו: אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה. פלוני שלמד תורה, ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו, ועליו הכתוב אומר (יחזקאל לו): "באמור להם עם ה' אלה ומארכו יצאו".

הלום ראינו, שישנו חיוב על האדם לדאוג שלא רק שלא יתחלל שם שמים על ידי מעשיו, אלא אף גם זאת צריך להשתדל שבהתנהגותו יהיה שם שמים מתאהב וכבודו יתברך מרבה בעולם, ואלו הרחוקים מעבודת ה' יתקרבו על ידו ויקבלו עול מלכות שמים, וכמו שמבואר בריש ספר המצוות להרמב"ם שיש חיוב על האדם לקרב בני אדם לקרב בני אדם לאביהם שבשמים ולקיום תורה ומצוות.

וענין זה כמעט ואין אדם יכול לומר זיכיתי לבי ולא נכשלתי בזה כלל, שאם גורם חס ושלוש שהבריות יאמרו בגינו אוי לו למי שלומד תורה ואוי לו למי שלמד תורה, והרי פלוני שלומד תורה ואין מעשיו מקולקלים ומגונים, ואין דיבורו ביופי ובעדינות, ואין אינו מתנהג באנושיות עם חבריו, זה ממש ענין של חילול ה', ובמעשיו הוא דוחה בני אדם מלקבל עול מלכות שמים, והוא ממש ההיפך של שמים מתאהב על ידו.

עוד איתא באבות דרבי נתן [יב ז]: "אוהב את הבריות כיצד מלמד שיהא אדם אוהב את הבריות ולא יהא שונא את הבריות שכן מצינו באנשי דור הפלגה שמתוך שאוהבין זה את זה לא רצה הקב"ה לאבדן מן העולם אלא פזרן בארבע רוחות העולם אבל אנשי סדום מתוך שהיו שונאים זה את זה אבדן הקב"ה מן העוה"ז ומן העוה"ב שנא' (בראשית יג) ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד וחטאים זה גילוי עריות לה' זה חילול ה'. מאד שמתכוונין וחוטאים. הא למדת מתוך ששונאין זה את זה אבדן הקב"ה מן העולם הזה ומן העולם הבא".

והיינו שיש חיוב לאדם להיות אוהב את הבריות, ויסוד אוהב את הבריות אינו במה שאומר בפיו ובשפתיו שהוא אוהב, אלא אף צריך לעשות פעולות למעשה, ולהשתדל לעזור ולסייע לחבירו בעת שנצרך לכך אם בדיבורים טובים ואם במעשים, ואז נקרא אוהב הבריות.

ואם חס ושלום הוא שונא את הבריות, וכמו שרואים לדאבוננו לפעמים אנשים ששונאים זה את זה שנאת מות עד שאם היה יכול היה הורגו אלא שאין יכול לעשות זאת, זה נקרא חילול ה' כמבואר באדר"נ הנ"ל, והוא מתנהג ממש היפך מרצון השי"ת שמצוה על כל יהודי "ואהבת לרעך כמוך".

ובשנאת ישראל רח"ל גורם לגלות וחורבן ולכל צרות ישראל וכמבואר בגמרא יומא [דף ט ע"א]: "אבל מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב מפני שהיתה בו שנאת חנם ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד שלושה עבירות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים".

ואם זה גורם לחורבן כללי אזי בודאי שהורס וגורם בשה חורבן לעצמו, ולא יועיל לו ולא יכפר עליו קיום התורה והמצוות אפילו אם יעסוק בזה כל היום, ואדרבה התורה עוד תהיה לו לסם המות, וכמבואר בגמרא [שם דף עב ע"ב] "אמר ריב"ל מאי דכתיב וזאת התורה אשר שם משה, זכה נעשית לו סם חיים לא זכה נעשית לו סם מיתה", והיינו, שלפעמים יכות להיות מצב שלא רק שהתורה אינה משפיעה עליו לטובה אלא עוד גורמת לו מיתה.

ודבר זה הוא אחד מן הדברים שאדם צריך לבחון ולבדוק עצמו כסדר מה מצבו ומעמדו בענין זה עד כמה הוא אוהב את הבריות, וכמה גורם בהנהגתו ובמעשיו שיהיה שם שמים מתאהב על ידו, וכמה גורם חס ושלום בהיפוך מזה.

וכבר אמר אא"ז היהודי הקדוש זי"ע ועכ"י, דכמו שישנו כור לכסף וכור לזהב שעל ידו אפשר לבחון איכות הדבר, כמו כן בעניני רוחניות ועבודת השי"ת ישנו כור מבחן שבו יכול אדם לבחון מצבו ומעמדו אם עבודתו היא אמיתית ופנימית או רק מן השפה ולחוץ ואין תוכו כבדו, ואמר שהמבחן לזה הוא שיבדוק עצמו אם מתרבה בלב אהבת ישראל ודואג ומשתדל עבורם זהו סימן שהוא עובד ה' באמת, אבל אם הוא דואג כל הזמן רק לעצמו ושונא אחרים וחושב שהם לוקחים חלקו, זהו סימו מובהק שאין תוכו כבדו ועל עבודתו היא בחיצוניות.

ובספה"ק שער תשובה לרבינו יונה [שער שלישי ס"ק קס] כתב וז"ל: "וענין שונאי ה' נמצא לפעמים גם באנשים שהם עושים המצוה ונזהרים מכל עבירה במעשה ולשון, אם נפשם רעה ובקרוב לבם יקשה להם כאשר חבריהם עוסקים בתורה, וירע בעיניהם בהיות בני אדם עובדים את ה' ויראים מלפניו, כאשר תאמר על האיש אשר לא יחפוץ שיכבדו בני אדם את המלך ושיעבדוהו, כי הוא שונא את המלך".

והיינו, שאדם האוהב את השי"ת ורוצה לעבדו אזי צריך לשמוח כשרואה אנשים שעובדים אותו ושיש להשי"ת נחת רוח מזה, ואף אם הוא לא זכה עדיין להגיע למדרגת חבירו מכל מקום שמח הוא שלכל הפחות משהו אחר עובד אותו יתברך, והוא משום שכל עבודתו הוא בלא נגיעות עבור עצמו רק להשתדל ולהרבות כבוד שמים ושיתרבו עובדי השי"ת בעולם, משא"כ כשמצטער כשרואה חבירו עובד השי"ת יותר ממנו, אזי אות מובהק הוא שאינו עובד אלא את עצמו, ואף אם אינו גורם חילול ה' בפועל ממש מכל מקום אין רוצה לגרום שיהיה שם שמים מתאהב שהרי אדרבה זה עושה לו צער, ובודאי אין השי"ת רוצה למלוך על אדם כזה, ובפרט לפי המבואר בדברי רבינו יונה שאדם כזה הוא נכלל בכלל "כת אויבי השם יתברך", ה' ישמרנו.

וצריך כל אחד ואחד לבדוק ולבחון עצמו הדק היטב בענינים אלו, ובפרט עתה לפני שהולכים להמליך השי"ת למלך עלינו יבדוק עצמו היטב, אם אינו מאלו שחס ושלום מחללים את שמו הגדול, דבאופן כזה בודאי אין הקדוש ברוך רוצה כלל וכלל להיות מלך שלו.

ובענין קידוש או חילול ה' נכלל בזה גם ענין חינוך הבנים בדרך התורה והיראה שאם מחנך בניו כראוי אזי גורם שיתרבה כבוד שמים בעולם ויהיה קידוש ה', ואם ח"ו אינו מחנך כראוי זה גורם למיעוט כבוד שמים.

ואם תשאל אדם איך מחנכים לתורה ויראת שמים, בודאי יענה לך שדבר ראשון הוא שיצוה את בניו ללמוד ולהתפלל ולהתנהג כראוי על פי ההלכה והשולחן ערוך. אך יש לדעת שאין הדבר כן, וזהו רק הדבר השני, והדבר הראשון הוא שיהיה האב מתנהג כראוי, ואז על ידי שהוא בעצמו יהיה דוגמא אישית עבור בני ביתו, זה יהיה חינוך הכי גדול, ואם יצוה להם אחר כך איך להתנהג בעניני עבודת ה' בודאי יצייתו וישמעו לו להתנהג כראוי.

אבל אם הוא בעצמו אינו מתנהג כראוי, ובעוד שדורש מבני ביתו להתנהג בעדינות ויושר ולותר וכדומה, אזי הוא נוהג בגסות רוח, ובכל דבר קטן שאינו הולך כרצונו יוצא לגמרי מן הכלים, וגם מחרחר ריב ומחלוקות ועושה מריבות עם אנשים ועם אשתו - כי אז אין לו שום סיכוי שיוכל להצליח ולחנך בניו בדרך התורה, מאחר שכל מעשיו ודוגמתו האישית סותרים את כל מה שרוצה ודורש מבני ביתו.

ואפילו אם כלפי חוץ יראה בעיניו שבניו שומרים תורה ומצוות ומתנהגים כראוי, זהו רק משום שלעת עתה הם נמצאים בסביבה כזאת ואינן יכולים לפרוש ממקומם ולהתנהג בצורה חריגה, אבל זהו פשוט שאין תוכם כברם, ומי יודע מה הם עושים בהסתר וצנעה, וד"ל.

כי העיקר בחינות זהו הדוגמא האישית של ההורים, וכמו שמצינו באברהם אבינו ע"ה [בראשית יח ז]: "ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו". ובאבות דרבי נתן [פ"ג]: "ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו נתן ביד ישמעאל בנו כדי לחנכו במצות".

ובגמרא בבא מציעא [פו]: אמר רב יהודה אמר רב: כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו עשה הקדוש ברוך הוא לבניו בעצמו. וכל [מה] שעשה אברהם על ידי שליח עשה הקדוש ברוך הוא לבניו על ידי שליח. ואל הבקר רץ אברהם - ורוח נסע מאת ה'. ויקח חמאה וחלב - הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. והוא עומד עליהם תחת העץ - הנני עומד לפניך שם על הצור [וגו']. ואברהם הולך עמם לשלחם - וה' הולך לפניו יומם. ויקח נא מעט מים - והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם". ע"כ.

נמצא שלפי שהביא אברהם מים למלאכים על ידי שליח, ששלח את ישמעאל, נושעו גם כן ישראל על ידי שליח, וקשה, שהרי "לחנכו במצוות" שלחו, ואם כן מהי הטענה אחר שרצה לחנך את בנו במצוות הכנסת אורחים.

אכן ביאור הדברים כנ"ל: דעיקר החינוך הוא במה שעושה האדם בעצמו, דבזה מחנך את בניו לתורה ומצוות. ולכן רץ אברהם אבינו בעצמו בעת חוליו לקבל האורחים, דבזה הוא עיקר החינוך כשרואים הבנים התנהגות האב, דבזה עושה חקיקה בלב. וזהו ההשפעה היותר גדולה על הילדים.

ואם היה ישמעאל רואה את אביו הזקן טורח בהבאת המים בודאי היה הדבר עושה בו רשימה והיה מתחנך בזה יותר ממה שהתחנך במה שהוא הביא המים, ועתה הזמן לבדוק עצמו בזה כמה הוא מהוה דוגמא אישית לבני ביתו וכמה הוא מחנכם ומתקדש שם שמים על ידו.

1

חשבון הנפש בענין ההשתתפות בצער וגלות השכינה

ענין יסודי נוסף שצריך האדם לחשוב עם עצמו לפני שבא לקבל עליו עול מלכותו יתברך, והוא ענין עיקרי ושורשי מאוד, אשר לדאבון הלב כמעט ונשתכח ענין זה מלב העולם, והוא ענין ההשתתפות בגלות וצער השכינה הקדושה.

וכבר נתבאר ברמב"ם [פרק ב' הלכה ד']: "וגולה ממקומו, שגלות מכפרת עוון מפני שגורמת לו להכנע ולהיות עניו ושפל רוח", וקבלה בידיו מאא"ז היהודי הקדוש זי" ועכ"ל שענין הגלות הוא הכפרה היותר טובה המועלת לתשובה לפי שהיא גורמת לאדם הצער הגדול ביותר, וכל בר דעת מבין ויודע שאם יסע על דרך משל ממקום מושבו בארץ הקודש למדינה מרוחקת כניו זילנד וכדומה, ואינו מכיר שפת המקום ויושביו בלא מדע וקרוב, כמה יקשה עליו גלות כזאת עד שלא ימצא לעצמו מקום, וזהו ענין של גלות במקום, שאין האדם נמצא במקומו.

ויש גם ענין של גלות האדם אף כשהוא נמצא במקומו, וזאת כאשר רחמנא ליצלן האדם מלופף בייסורים על מיטתו, שעל אף שהוא נמצא בביתו מכל מקום אינו מוצא מקום לעצמו מרוב ייסוריו.

ואצל השי"ת יש בנמצא את ב' הבחינות הנ"ל, גם שנמצא בגלות אחר שגלה מביתו, ולא מצאה השכינה הקדושה מנוח לכף רגליה, וכל העולם כולו מלא וגדוש בפריצות ואפיקורסות ומרוב ההסתר פנים נראה שהכל הוא הפקר ואפשר חס ושלום לעשות ככל העולה על הרוח, ואין כמעט מקום הראוי להשרות שם שכינת כבודו יתברך, והשכינה מוכרחת לברוח ממקום למקום, וזה ממש בחינה של גלות אמיתית.

וכבר אמר הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בשם הרבי ר' בער זי"ע, שבזמננו אנו קל הרבה יותר לאדם להשיג שיהיה אצלו השראת השכינה מבדורות הקדמונים שהיו צריכים לזה הרבה עבודה או בבית המקדש דוקא, וזאת מאחר שאם רק מפנה קצת מקום שיהיה יוכל לשרות עליו מיד הוא זוכה לכך, אחר שאין לה הרבה מקומות כאלו שתוכל לשרות שם.

ויש אצלו כביכול גם כן את בחינת הגלות השנית של אדם המלופף בייסורים, שהרי עם ישראל כל כך מדוכא ומיוסר בייסורים קשים מחרידים ונוראים בגוף ובנפש וכבר העיד בספה"ק באר מים חיים [פרשת חיי שרה]: "ומעולם לא ראיתי ולא שמעתי שיאמר אחד מישראל שטוב לו בעולם הזה, וכל אחד יש דבר אחר לפניו, זה צער גידול בנים, וזה צער פרנסה, וזה צער הבריאות, וממש אין רגע בלי פגע, ועל כולם צער עבודת בוראו, שלא די שאינו עובדו כראוי כי אם אף ח"ו מנאצו בעבירות קלות או חמורות רחמנא ליצלן".

ובספה"ק קדושת לוי [ליקוטים פרשת וישלח]: "והגם שאנו רואים כי יש בשישראל גם כן עשירים, אמנם כל העשירים כולם הם מלאים יגון ואנחה כאשר אנו רואים בחוש העין, ואין להם עולם הזה".

והרי כאשר איש מבני ישראל שרוי בצער איתא בגמרא סנהדרין [דף מו ע"א]: "בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי", ובכל צרתם לו צר, וכביכול השי"ת מצטער ממש באותם הייסורים הנוראים שכלל ישראל עוברים במשך הדורות, ואין לך גלות השכינה גדול מזה, שזה כבחינת אדם המלופף בייסורים שאינו מוצא לעצמו מקום מרוב ייסוריו.

ומעתה יעמוד ויתבונן האדם בעמדו בשלהי השנה ועל פתחה של השנה החדשה הבאה עלינו לטובה, כמה פעמים במשך השנה התבונן וחשב על גלות וצער וייסורי השכינה הקדושה, וכמה פעמים זכר להתפלל על כך בשמונה עשרה ולהשקיע בזה קצת מח ולב.

והרי זה בושה וחרפה גדולה להאדם, שעומד ומבקש במשך כל השנה ובפרט עתה בימים הנוראים עבור בני חיי ומזוני ושאר ענייני הנצרכים לו וכל הזמן חושב אך ורק על עצמו וצרכיו, ואילו את כאב וגלות השכינה אינו זוכר כלל וכלל.

הבה נתבונן על דרך משל אם יהיה אחד מעשירי העם חולה במחלה קשה ושוכב על מיטתו אפוף בייסורים נוראים, ותוך כדי שמתגולל בייסוריו ייכנס אצלו אדם אחד ויתבע ממנו בפה מלא ובמצח נחושה עבור מעות הכנסת כלה או החזקת איזה ישיבה תוך כדי שהוא מתעלם לגמרי מהמצב הנורא בו נמצא הגביר הזה, הרי בודאי שאין גבול לחוצפתו וכמשוגע ייחשב, ולא יתנו לו מאומה.

כמו כן על דרך זה ועוד יותר מזה, כמה גדולה היא הבושה כשעומד אדם ותובע את צרכיו מאתו יתברך, ושוכח לגמרי שצריך להתפלל על שכינת כבודו יתברך הדוויה וסחופה בין מכעיסיה וסובלת צער נורא ואיום, וזאת בזמן שהקב"ה עדיין נותן לו חיי ומזוני, וכל הזמן מבקש עוד ועוד, ועל זה נסובים כל בקשותיו בעת תפילותיו.

ובאמת אצל הצדיקים בכל הדורות ראו הרבה ענין זה כמה שהיו מתמרמרים ובוכים על כבוד שמים, ופעם אחת הייתי אצל אאמו"ר זי"ע בעת שקרא קריאת שמע, ואחר שגמר קריאת שמע ראיתי ממרר בכי מאין הפוגות, ולאחר התפילה שאלתיו על כך ואמר לי שבספה"ק דברי בינה מבואר שיש לבכות ולבקש על גלות השכינה אחר קריאת שמע ועל זה היה בוכה.

וכמו שאין לנו שום השגה בהשי"ת כמו כן אין לנו שום השגה בהצער והייסורים שסובל, ובמקום שיתעורר לחשוב על כך אזי חושב כל הזמן על צרכיו, ומדוע כשחבר נמצא לפעמים באיזה צער ומצוק מתעורר עוד האדם לפעמים להתפלל על כך, ומגלות השכינה שוכח לגמרי, ואין נופל בדעתו כלל להתפלל על כך.

וחלק מהמלכת השי"ת למלך זה להצטער ולהשתתף בצערו, וכידוע מכמה וכמה צדיקים זי"ע ועכ"י בכל הדורות שהיו הולכים לגלות ובפרט בימי בין המיצרים, ללא שום מטרה וסיבה אחרת שיהיו נצרכים לצאת מביתם, רק כדי לחוש במעט ולהשתתף ולהצטער בצער השכינה.

וגם מונח בזה דכשחשב על כבוד שמים ואינו חושב רק על עצמו, זה קבלת מלכות אמיתית, שמקבל על עצמו לעבדו אף אם לא יהיה לו כל הצטרפויותיו מה שנראה בעיניו שהוא צריך, וכידוע מה שאמר א"ז היהודי הקדוש, שאפילו אם השי"ת יזרוק אותו לשאול תחתית גם כן ימשיך ויעבדנו משם, וזהו קבלת עול אמיתית.

ועל כל זאת יחשוב עתה בבואו להמליך השי"ת, איך יוכל לקבל עליו עול מלכותו וממשלתו בה בשעה שלא איכפת לו כלל מזה שהמלך שרוי בצער ובגלות.

ז

ביאור ענין ה"סליחות"

ומעתה נחזור לענינו לבאר ענין אמירת הסליחות, שאין זה ענין של תפילה או של תשובה גרידא אלא ענין של בקשת "סליחה", וענין בקשת סליחה אינו דוקא על ענין של חטא ועוון, שהרי אם נתקל אדם בחבירו בלכתו ברחוב בלא כוונה גם כן מבקש את סליחתו על אף שברור לשניהם שלא רצה כלל לפגוע בו, מכל מקום יש כאן ענין של בקשת סליחה.

כמו כן הוא ענין בקשת הסליחות שאנו מבקשים מאתו יתברך שימחול ויסלח לנו על כל ההנהגה שהתנהגנו במשך השנה שלא כשורה אף שזה לא הגדרה של חטא, מכל מקום זו לא הנהגה שהשי"ת מרוצה ממנה, ולפעמים אף שונא ההנהגה הזאת עד שאין יכול לדור בכפיפה אחת עם הנוהג בהנהגות אלו.

וזהו גם כן ענין הקדמת הסליחות לפני ראש השנה, כי בימי ראש השנה שאנו רוצים לקבל עלינו ממשלת מלכותו, אזי לא די לנו במה שאנו רוצים להמליכו אלא אף צריך שהוא ירצה למלוך עלינו, וכבר נתבאר שהנוהג בהנהגה כזאת שהקב"ה שונאו בגלל זה. בודאי אינו רוצה להיות מלך שלו, ועל כן אנו מקדימים לבקש סליחה ומחילה על כל עצם הנהגתנו, כדי שבבא יום ראש השנה ונקבל אותו יתברך למלך עלינו, אזי ירצה הוא גם כן בנו שנהיה נמנה בין צבאותיו.

וזאת צריך להתבונן לפני אמירת הסליחות ולחשוב היטב חשבוננו של עולם לראות ולבדוק היטב בחורים ובסדקים היכן הנהגתו לקויה, והאם אינו גורם במעשיו לחילול ה', וכמה איכפת לו בכלל מכבוד המלך המחולל ומבוזה בכל העולם או שחושב כל הזמן עבור כבוד וצרכי עצמו, והאם אינו חס ושלום בכלל אותם האנשים אשר הקב"ה שונאם, ויבקש סליחה על זאת בלב מר, וגם יקבל על עצמו להיטיב הנהגתו מכאן ולהבא, כי בלא זה לא יועיל לו שום דבר, ויוכל להמליך השי"ת מעתה ועד עולם ולא יעזור לו מאומה, ורק כאשר ינהג באופן הנ"ל אזי יוכל לקוות שהשי"ת ירצה בו ולהיות מלכו, ויוכל להמליכו עליו למלך שזהו עיקר החיוב דראש השנה "שתמליכוני עליכם" כמו שנתבאר.

השי"ת יעזרנו שנזכה לראות במהרה גילוי תפארת מלכותו בכל העולם כולו ונזכה לסליחה מחילה וכפרה וכתובה וחתומה טובה ולאורו ושופרו של משיח במהרה בימינו אמן.

לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו ל m0732951213@gmail.com